

פרוטוקול מס' 5 של פורום מועצה מתאריך 21/11/04
היום הבינלאומי לציון המאבק באלימות נגד נשים
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

משתתפים: מר רון חולדאי, ראש העירייה

וה"ה: ח. אבי-גיא, י. דין, נ. וולך, מ. וירשובסקי, ש. חשן, מ. מוזס,
ש. מזרחי, ל. למינקה, ד. ספיר, ה. שכנאי.

נוכחים ה"ה: ע. אברהמי, א. בן-שושן, ז. פרידמן, ר. סופר, ג. בן-חורין.

מוזמנים: כבוד השופט ד"ר עודד מוזריק

ניצב דוד צור – מפקד מחוז ת"א

הרב יובל שרלו – ארגון רבני צוהר

עו"ס יאיר אפטר – מטפל בגברים

עו"ד טלי ליבני – יו"ר נעמ"ת

גב' רונית לב-ארי – מייסדת מרכז גליקמן

גב' אורית עירון – מנהלת מרכז גליקמן נעמ"ת

גב' רותי עוזרי – מנהלת המקלט

רשמה: ישראלה אגמון.

5.היום הבינלאומי לציון המאבק באלימות נגד נשים
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

2

גב' סופר

קהל נכבד ערב טוב.

אני פותחת את ההתכנסות לרגל היום הבינלאומי לציון המאבק באלימות כלפי נשים, שהפך למסורת. אנו מתכנסים כל שנה במרכז גליקמן, ולמעשה זו ההתכנסות השמינית ברציפות לנושא זה.

נמצאים איתנו- מר רון חולדאי- ראש עיריית תל-אביב יפו.

מר נתן וולוך- מ"מ ראש העירייה.

יו"ר המועצה- מר אריה שומר.

אגב, הערב הגיעו הרבה מאוד חברי מועצה, ותודה רבה לכם שבאתם, וכל הכבוד, ולכן אני מקריאה את כל שמות הנוכחים.

גב' יעל דיין- סגנית ראש העירייה.

גב' ליאורה מינקה- חברת מועצת העיר, יו"ר הוועדה לקידום מעמד האישה.

עכשיו כל חברי המועצה: גב' שלי חשן, מר מאיר מוזס, מר מרדכי וירשובסקי, גב' חביבה אבי-גיא, מר שמוליק מזרחי, גב' הדס שכנאי- שהיא באה באופן קבוע, מר דורון ספיר- סגן ראש העיר, ובאמת כל הכבוד, נוכחות יוצאת מהכלל של פורום מועצת העיר.

איתנו עו"ד טליה ליבני- יו"ר נעמ"ת.

נמצא איתנו מר אשר בן-שושן- סמנכ"ל עיריית תל-אביב יפו.

מר זאב פרידמן- מנהל מינהל השירותים החברתיים.

ולצידי נמצאים חברי הפאנל: כב' השופט ד"ר עודד מודריק.

ניצב דוד צור- מפקד מחוז תל-אביב והמרכז, משטרת ישראל. תפקיד חדש- מזל טוב.

הרב יובל שרלו- ארגון רבני צוהר.

מר יאיר אפטר- מטפל בגברים כאן במרכז.

נשמע אותם מאוחר יותר.

נמצאת איתנו הגב' רונית לב-ארי, שהיא למעשה ממייסדות מרכז גליקמן.

וכמובן, הצוות המארח: קודם כל גב' אורית עירון- מנהלת המרכז.

גב' רותי עוזרי- מנהלת המקלט.

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

3

וכל הצוות הנפלא שיום-יום, שעה שעה, אכן נאבק באלימות כלפי נשים. אני שמחה לציין שהגיעו גם הרבה חבר'ה צעירים מהמשטרה, וזה ממש מצויין.

קריאה

גם מבוגרים.

גב' סופר

מבוגרים זה צעירים לצורך העניין. יש פתגם באנגלית: YOUNG ADULTS, אז הם מבוגרים-צעירים.

אנו נקיים הערב פאנל שהנושא הוא למעשה- מקומם של הגברים בהתמודדות עם האלימות, ונשמע על-כך מהגברים עצמם. הפאנל יונחה על ידי מי שיזמה אותו- הגב' אורית עירון, והיא תעשה זאת עוד מעט.

את הערב אנו מקדישים לכל המתנדבים שפועלים במאבק באלימות כלפי נשים. המילה מאבק היא קשה, אבל יש חבר'ה שעושים את זה יום-יום ושעה שעה, ולצד כל אנשי המקצוע וכל המערכות קיימים בעיר מתנדבים יוצאים-מן-הכלל, חלקם המתנדבים הוותיקים של מרכז גליקמן-שפועלים, ובראשם המתנדבת יעל חולדאי, תודה רבה לך יעל.

לצד הקבוצה הזאת קיימת קבוצה נוספת, חדשה יחסית, של מתנדבות שאותן גייסנו והכשרנו, הן מוצבות בתחנות המשטרה, גם ב"יפתח" וגם ב"ירקון" והמשימה שלהן היא, לקבל נשים שמגיעות למשטרה על מנת להגיש תלונה, הן מלוות אותן ברגעים המאוד קשים הללו וגם בהמשך. אז אם אנו מדברים על הנושא של המאבק באלימות- זהו מאבקן של המתנדבות, ותודה, וירבו כאלה במאבק הזה.

אני מתכבדת להזמין את מר רון-חולדאי- ראש העירייה- לברך אותנו.

מר חולדאי – ראש העירייה

חברי למועצת העיר: אני חושב שזו מועצה שישית או חמישית מאז ההחלטה של מועצת העיר, מאז שמיכל עדן יזמה את מה שנקרא- מועצת העיר במרכז לנשים מוכות, כדי להעלות ולהדגיש את הנושא ואת החשיבות של הנושא. ולא שלא היו מפגשים קודם ולא היו אירועים במקומות אחרים, אבל לבצע את זה כפורום מועצת העיר, זאת הייתה היוזמה.

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

4

אז חברי למועצת העיר.

כב' השופט-ד"ר דוד מודריק.

ניצב דוד צור- מפקד מחוז תל-אביב.

הגב' יעל דיין-סגנית ראש העירייה ומחזיקת תיק הרווחה.

הגב' ליאורה מינקה- חברת מועצת העיר ויו"ר הוועדה לקידום מעמד האישה.

עו"ד טליה לבני- יו"ר נעמ"ת.

מר זאב פרידמן- מנהל מינהל השירותים החברתיים.

גב' רות סופר- שלא הציגו אותה אז אני מציג אותה עכשיו, היא בעצם הציגה את כולם, כך שכל

מי שהיא הציגה- תראו אותו גם בתוך הרשימה שלי.

וגב' אורית עירון- מנהלת המרכז כאן בגליקמן.

קהל נכבד ערב טוב.

האמת היא שכל פעם שאני עומד כאן ואמור לדבר-נשאלת השאלה- לאחר שאתה מדבר כל כך הרבה פעמים מה נשאר עוד כדי להיות מקורי אחרי שאמרת כבר את כל מה שיש לך לומר. נדמה לי שהנושא שאנו מעלים כאן, במדינה כמו המדינה שלנו, שעל סדר יומה יש כל כך הרבה נושאים שעולים חדשות לבקרים, וכל אחד מהם הוא אקוטי וכל אחד מהם הוא חשוב, וכל אחד מהם הוא ברומו של עולם, קשה מאוד לשמור על מתח מתמיד סביב הנושא הזה שנקרא אלימות במשפחה. ונדמה לי שאי-אפשר להתעלם מהעובדה שגם בעתות משבר, וכל חברה שרוצה לשמור על עצמה כחברה- כפי שאני לפחות רוצה להיות- חברה מודרנית, ליברלית, פלורליסטית, פתוחה, שבה זכויות האדם נשמרות וכל אחד יכול, וכל זכויות של כל פרט, בין אם הוא ילד, אישה או גבר- יישמרו, אז הנושא הזה חייב לעלות על סדר יומנו מחדש. ולדאבוני נשים כחלק חלש בחברה, הן עדיין בכל זאת קורבן לאלימות גבוהה מאוד.

אני חושב שאחד הדברים שאנחנו לא היינו מודעים לו כחברה ואני חושב שהוא אחד הדברים המאוד מאפיינים לשנים האחרונות, והוא ראוי לשים לב אליו, הוא שמסתבר לנו שהמקום שבו בני אדם היו אמורים לקבל את הבטחון המכסימלי הוא הרבה מאוד פעמים לא מקום בטוח, וזה הקן המשפחתי. לא לגבי ילדים ולא לגבי נשים. ובגלל העובדה שתמיד התכסינו מתחת לעניין הזה שבתוך המשפחה זה עניין של צנעת הפרט, וצריך לשמור על המסגרת המשפחתית, ועל כבוד המשפחה, וכן הלאה וכן הלאה, תחת כסות הדבר הזה- בהרבה מאוד חברות ואצלנו מתקיימים

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

5

דברים איומים ונוראיים, שבשנים האחרונות מתחילים ועולים מידי פעם בדרך כזאת או אחרת יותר ויותר. רק היום התפרסם שעוד 100,000 אנשים, בני אדם במדינת ישראל, שמתוכם 60,000 ילדים נכנסו מתחת לקו העוני, ויש קשר גם לעניין הזה לגבי העניין של אותו תסכול ויצירת אלימות, ובמשפחה- על אחת כמה וכמה.

ולכן המסורת הזאת להדגשת הנושא היא בעיניי חשובה מעין כמוה, ולכן אנו ממשיכים בה, ולכן אני בא לכאן- למרות שאני מתנצל על האיחור, בדרך כלל אני מגיע בזמן. לומר שאין לנו ברירה, הנושא הוא מורכב, נצטרך להמשיך בשילוב של כל המערכות: של מערכות הסברה, אכיפה, חינוך, המשטרה וכל המערכות הקיימות, אבל בסוף להעריך ולהודות לכל מי שקשור במרכז הזה- שעושה עבודה ושרות לאומי ברמה מאוד מאוד גבוהה. אני שמח שהייתה לנו אפשרות לעזור בהרחבתו ובמציאת פתרונות לכך שהוא יוכל לתת שירותים טובים יותר בשנים האחרונות, בכל זאת אנו מתקדמים.

ורק לברך את כל מי שעוסק בנושא הזה, שכל המציל נפש אחת- כאילו הציל עולם מלא. הדבר בהחלט מתייחס גם לנושא הזה שבו אנו עוסקים. ומאחר שהרבה לדבר אני לא אוהב, אז תודה רבה.

(מחיאות כפיים)

גב' סופר

תודה רבה לך רון חולדאי- על הדברים, על ההתמדה ועל העידוד של כולנו. ואני מתכבדת להזמין את הגב' יעל דיין- סגנית ראש העירייה. יעל, כולנו יודעים, הייתה אחראית על יוזמה הרבה מאוד בתחום התחיקה בנושא של זכויות נשים והגנה על נשים, כשהיא הייתה יו"ר הוועדה לקידום מעמד האישה בכנסת, ועכשיו את איתנו.

גב' דיין

תודה רבה וערב טוב. כמעט כולם כאן פנים מוכרות מהעבר הלא רחוק שלי באותו תחום, ומבחינה זו אני חייבת לומר, ולומר לעמיתי ולראש-העירייה שיותר קל, פחות מתסכל לעסוק בנושא הזה בתל-אביב מאשר בכנסת-בהיבט הארצי. בין השאר משום הגברים, הסביבה הגברית שהייתה בכנסת, שהיינו

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

6

חושבים: בכל אופן- יש כל המפלגות ויש קונצנזוס- לא יפה להכות נשים, וודאי לא יפה לרצוח אותן, וודאי לא יפה במשפחה, וודאי לא יפה, מאוד לא יפה עם ילדים, ובכל זאת הקונצנזוס הזה בתוך הכנסת היה שונה בין הנשים בכנסת ובין הגברים. ושמעתי דברים שבחיים אני לא אשמע. בחיים אני לא אשמע במועצת העיר תל-אביב יפו מצד חברי מועצה גברים- שמענו מצד חברי כנסת גברים בשנים הארוכות, 10 שנים שהייתי בכנסת ועסקתי בנושא הזה בצורה מאוד מרכזית, מאוד מרוכזת, מאוד אינטנסיבית.

משם באו הביטויים, כשהייתי אחראית לחוקים שנגעו לאלימות במשפחה, להגדרה חדשה של אינוס, לחוק איסור הטרדה מינית, לחוק איסור הטרדה מאיימת, ועוד ועוד ועוד, בכנסת – במליאה שמעתי: בכל זאת מגיע לכן לפעמים. והתכוונו שדיברנו- שאסור אפילו את הסטירה הראשונה. ובכנסת- במליאה שמענו ביטויים כמו: יעל דיין רוצחת את הרומנטיקה, יעל דיין רוצחת את החיזור, כי אישה רוצה להגיד לא כדי שאנו נתעקש עוד יותר. הכל ברשומות, הכל בדברי הכנסת, בית המחוקקים, ולא לפני 50 שנה ולא לפני 40 שנה, בעשור האחרון. בכנסת גם שמענו, כאשר דנו בחובת דיווח או חובת יידוע, שמענו גם מאחד מחברי הכנסת שהיה מאוד גאה בזה שאמר: אני שומע באמת לפעמים, שומעים מעבר לקיר גבר מכה את אשתו, אז מה קרה? ידוע שנשים צווחות! זה לא עניינינו! זה ענייני אם אני שומע מישהו שמכה את אשתו!! אני, כמו שיעל דיין רוצה, אני ארוץ למשטרה!! וכן הלאה וכן הלאה.

אז חברי, עמיתי, חברי מועצת העיר וראשי ארגונים וכל האנשים הטובים שהתכנסו ובאו: גם אנחנו בכנסת, אני כינסתי את מליאת הכנסת לצורך חקיקה כל שנה ביום הזה של יום המאבק הבינלאומי, והשגנו דברים, אבל לא תשמעו בחיים שלכם את הקולות שנשמעו בדיונים האלה בכנסת, כי תל-אביב, במסגרת היותה בירת התרבות, במסגרת היותה פלורליסטית, במסגרת היותה בירת זכויות הפרט, ויש עוד דרך ארוכה, ומי כמוני יודע. חלק מהתרבות זה גם העניין של אישה בתל-אביב היא אישה יותר בטוחה, גם בתוך המשפחה, גם ברחוב, וגם בכל מקום שהיא הולכת בכל שעות היום. זה לא כדי לומר שסיימנו את העבודה ואפשר להתפזר. כמובן שהדרך עוד ארוכה. אני מאוד שמחה, ואני אומרת את זה לאורית ומי שהגה את המחשבה, שבאמת צריך לשים את הגברים במרכז- גברים עושים שינוי. בואו לא נדבר על נשים מוכות, בואו נדבר על גברים מכים. בואו לא נאמר- הנה אישה מסכנה כי זה וזה קרה לה. זה לא כוח עליון, זה לא מכת שמיים, זה לא קרה לה מטעם איזה מחלה או איזה נגיף, זה קרה לה כי אנחנו נותנים לזה לקרות,

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

7

כי מישוהו- הגבר ברוב המקרים, עשה לה את זה. ולכן הגברים צריכים להוביל שינוי כאן. הם צריכים לקחת את האחריות. אין- אחלה גבר, בבית קפה כשיושבים דברים והוא מספר איך הוא סידר את אשתו או איך הוא החטיף לה. אין אחלה גבר, ואני אומרת את זה לגברים. אם היינו מחרימים, אם אתם הגברים לא הייתם רואים בזה איזהשהוא סימן לגבריות, אלא באמת בזים לגבר שמרים יד, שנוגע באשתו- שלא לדבר על ילדיו, אז היינו נראים אחרת. אז אני לא בקלי קלות מעבירה את כל הכדור למגרש של הגברים, יש עוד הרבה עבודה, חלק ממנה חייב להיעשות בשיתוף, וחלק גדול ממנה חייב להיעשות על ידי הגברים.

תודה רבה.

(מחיאות כפיים)

גב' סופר

תודה רבה יעל.

בנושא הזה- אני חושבת שאחד המסרים הערב הוא לראות גם יותר גברים בקרב המתנדבים שלנו. יש לנו באמת פרויקט יוצא-מהכלל, שיוכל לקבל גברים אל תוך שורותיו. ובנימה זו אני מזמינה את הגב' ליאורה מינקה. הגב' מינקה היא גם חברת מועצת העיר, גם יו"ר הוועדה לקידום מעמד האישה, וגם יו"ר אמונה.

גב' מינקה

תודה לרותי.

אני רוצה להעיר 3 הערות, שכולן קשורות לסוגיה של גברים כמחוללי שינוי. לצערי הנסיבות היומיומיות, גם היום אנו שומעים על מקרה רצח, ובשבוע שעבר שמענו על מקרה רצח, ואני בטוחה שמבחינת נתונים, מספרים ודברים שיועלו אנו נשמע מהפאנליסטים. לכן אני רוצה לקחת 3 הערות, ולעשות איזהשהוא חיבור בין דברים שלכאורה לא בדיוק קשורים לאלימות, אבל להערכתך הם מאוד קשורים, והקול הציבורי שצריך לצאת מפורום כמו הפורום החשוב הזה, חשוב שיצא גם בתחומים האלה.

אני רוצה לדבר על שני נושאים, ולסיים באיזהשהוא קטע.

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

8

הנושא הראשון זו ההחלטה שכנראה עומדת להתחולל, אנחנו כמובן נאבקים בה, גם ארגוני נשים, ואני בטוחה שגם גברים יצטרפו אלינו, לביטוי המשרה של היוה"ל"ן, יועצת הרמטכ"ל לענייני נשים. אני חושבת שהניסיון הזה לאחד את התפקיד, להקטין אותו ולקחת את הגוף שכל-כך מכריע ומשפיע על עיצוב פני החברה בישראל, גוף שיש בו לפחות שליש מהמועסקות נשים, שהיום בכל משרד- תסלחו לי- הכי מציוקמק, יש ממונה או יועצת, לקחת ולבטל את הפונקציה הזאת- שהתפקיד שלה הוא כמובן גם בצד של החוזק של נשים, אבל הוא גם בטיפול בסוגיות כגון סוגיות של הטרדה מינית וסוגיות כגון אלימות, זו בעיני אטימות חברתית. ואני חושבת שצריך לצאת מכאן, ממועצת העיר הזאת, מהכינוס הפורמלי הזה אבל שלא מן המניין- קול שקורא לא לבטל את הפונקציה הזאת.

זו הערה אחת שלדעתי יש בה אמירה מבחינת גברים מחוללי שינוי או מובילי שינוי.

אמירה שניה היא בנוגע לדבר שאמור לקרות מחר: מחר אמורים להיבחר שישה דיינים לבתי הדין הרבניים. אנחנו כארגוני נשים, והארגון שירותי הזכירה בצדק- שאני עומדת בראשו, ואני גאה לעמוד בראשו, שהוא ארגון נשים דתיות, נאבק באופן קשה ומר כדי שהדיינים המתמנים- שהקשר שלהם לסוגיות הללו שקשורות בעגינות, במסורבות גט, ובאלימות במשפחה, כדי שיתמנו דיינים שיש להם רקע, הבנה, קשר הגיוני נכון וסביר לנשים. לצערי- מחר ייבחרו דיינים שאני לא בטוחה שזה הנושא שעומד במרכז החשיבות של הבחירה שלהם. ואני רוצה לומר לכם שזה לא רק בגלל שהממנים, כי יש בתוך הגוף הבוחר גם אנשים שאינם דתיים, כלומר- שלא תגידו: זה עסק של דתיים שממנים לא לפי הפרמטרים- שהם פרמטרים נאורים ושיויונייים והומניסטיים, וכיו"ב. לצערי, גם האנשים שנמצאים בגוף הבוחר הזה והם מייצגים מפלגות פוליטיות- לא דתיות, שיקולי הדעת שהם מפעילים במינוי דיינים הם שיקולי דעת בלתי רלבנטיים בעליל לסוגיית הכישורים והמיומנויות של המתפקדים, וודאי בתחום הזה של מינוי דיינים, וודאי בתחום הזה של יחס לנשים.

אני חייבת לציין פה שלא כהרגלי, מישהו שהוא ממש לא מייצג את המפלגה שלי, וזה דווקא את שר המשפטים- טומי לפיד, שבנושא הזה מוביל קו מאוד ברור, חד, ומבחינתי זה מהווה רק שמחה על הקול הקורא שהארגון שלי יצא- להעביר את בתי הדין למשרד המשפטים, אנו בהחלט חשבנו שזה ישפר את תיפקודם ואת הדימוי שלהם, וזאת מתוך הכרה לחשיבות של בתי הדין.

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

9

הנקודה האחרונה שאני רוצה, זה להביא אולי באמת מהשיר שאתם כולכם מכירים: "כשאת אומרת לא"- שדן אלמגור כתב. אני חושבת שזו עוד דוגמא לשינוי שהתחולל בתחום הזה של יחס לקריצה בעין כפי שקודם גם הזכירה יעל, של גברים שיושבים בפאב או מדברים אחד עם השני. אני חושבת שהבית שהוסיף דן אלמגור בסוף השיר שלו, אחרי שהשיר שלו הועלה בבית-משפט כהסבר להטרדה, אני חושבת שהבית הזה הוא בית שהוא צריך להיות בעצם האמירה הנורמטיבית- גם של הכינוס הזה וגם של כולנו.

השיר הזה הובא על ידי אחד הנאשמים בהטרדה והוא אמר: בעצם לא הטרדתי אותה, אלא אני לא הבנתי שהלא שלה הוא לא. ואז לקח דן אלמגור והוסיף את הבית. אני אקרא את הבית הראשון- שהוא היה התשתית הנורמטיבית לדעתי של העבר:

כשאת אומרת לא- למה את מתכוונת

למה את מתכוונת- כשאת אומרת לא.

האם הלא הוא לא ובאמת,

אולי הוא רק אולי, אך לא כעת,

אולי הלא הוא רק עוד לא,

אולי הוא או, אולי הוא בוא,

כי את אומרת לא כל כך בחן,

שהוא נשמע לי עוד יותר מזמין מכן.

ואני כמובן מדלגת. והבית האחרון שהוא הוסיף, והוא, הייתי אומרת שוב, הייתי רוצה שהוא יהיה המסר הנורמטיבי שלנו:

שהיא אומרת לא- לזה היא מתכוונת,

לזה היא מתכוונת- כשהיא אומרת לא.

לכן הלא שלה ממש מוחלט.

כי היא קובעת, לא שום בית משפט.

ואל תהיה לי תרנגול, ואל תהיה חכם גדול,

היא לא רומזת כן, או לא, או בוא,

כשהיא אומרת לא- היא מתכוונת לא.

אני מקווה שהכינוס הזה ישא פרי.

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

10

(מחיאות כפיים)

(הגב' מינקה מגישה לראש העירייה את השיר)

מר חולדאי – ראש העירייה

אני אשמח ללמוד את החידוש.

גב' סופר

החידוש הוא חשוב, ותודה ליאורה.

הגב' מינקה היא גם חברה בהנהלת מועצת הנשים, ובאמת בתל-אביב יש שתוף פעולה יוצא מהכלל בין ארגוני הנשים.

אני עוברת עכשיו לנעמ"ת, ונמצאות אתנו- גב' נדיה חילו- שהיא סגנית יו"ר נעמ"ת, ונמצאת גם גב' גליה וולוך- שהיא יו"ר נעמ"ת בתל-אביב.

אני מתכבדת להזמין אותך, עו"ד טליה לבני, יו"ר נעמ"ת.

גב' לבני

כבוד ראש העיר, כב' השופט מודריק, כבוד כולכם.

זו משפחה מאוד מאוד מיוחדת מבחינת שותפות לרעיון, שותפות למאמץ, כאשר כל אחד מהגורמים עושה באופן יוצא מהכלל את החלק שלו. אני חושבת שתל-אביב היא דוגמה למעורבות ושותפות בין עירייה, בין משטרה, בין אגפי הרווחה, לבין ארגון נשים. וליאורה- עוד ארגון נשים, אבל במקרה הזה של מרכז גליקמן- זה נעמ"ת שמובילה את מרכז הידע הארצי בתחום הזה.

אני חושבת שהניסיון שאנחנו לומדים במרכז גליקמן מההתנסות, מהמקרים, מאנשי המקצוע, הוא ניסיון שאנחנו בנעמ"ת לוקחים אותו אל כל הארץ. ואני מברכת על כל הדברים שאמרה ליאורה, על ההחלטות שלנו בנושאים האחרים. אני רוצה רק לומר שהשבוע נעמ"ת משיקה פרוייקט שאנו קוראים לו: שותפות בין מקומות העבודה לבין נעמ"ת בנושא של מאבק למניעת אלימות במקומות עבודה. נשיק את זה ביום חמישי, יש לנו תכנית: רונית, ואורית, ויהודית זוסמנוביץ, ונדיה, כולנו מעורבים בבניית תכנית, והלכנו והפצנו אותה בקרב מאות מקומות עבודה. יש חלק שכבר התחילו בנושא. המטרה היא אחת: לעשות את אותו שינוי ערכי שעליו

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

11

דיברת יעל, ושינוי ערכי אתה עושה על ידי שפה אחת, אחידה, שיוצרת את אותו שינוי. ביקשתי מאורית ואמרת לי: יש לנו 10 נורות אדומות שאישה יודעת מתי הגבר הוא גבר מכה. אני ביקשתי שיהיו לנו 10 נורות אדומות- שחבר לעבודה ידע מתי החבר שלו או מתי הגבר הוא גבר מכה. אני חושבת שאנו צריכים לשים דגש על מה שנקרא: לא המשפחה הקרובה אלא דווקא סביבת העבודה, מתוך ניסיון של מרכז גליקמן, ושמענו את זה בכמה מפגשים פה, למדנו שהמשפחה איננה המקור הראשון ששומע ויודע, ויכול לעזור ולטפל, אלא דווקא הסביבה בסביבת העבודה. לכן אנו בתחומנו נעשה את המאמץ בתחום הזה, ואני מקווה שכל שנה כשנתכנס פה, כל אחד יוכל להצביע איזה עוד נדבך הוא הוסיף לאותו מבנה שאנו רוצים לראות- המאבק הטוטאלי באלימות במשפחה ושינוי ערכי בתפיסה החברתית שלנו.

תודה.

בהצלחה.

ותודה לכל העוסקים.

(מחיאות כפיים)

גב' סופר

דובר על הרבה שותפויות, ואנו עוברים לשותפות שבין הארגונים, המגזר הארגוני לבין אנשי המקצוע.

נמצא כאן מר יחיאל מחדון- שהוא מבחינתנו האחראי המקצועי על טיפול במניעת אלימות כלפי נשים.

ואני מתכבדת להזמין את זאב פרידמן- מנהל מינהל השירותים החברתיים, שהוא עומד בראש המערך המקצועי בנושא טיפול ומניעת אלימות כלפי נשים.

מר פרידמן

ערב טוב ראש העירייה, חברי מועצת העירייה, נשיאות נכבדה וכל האורחים הנכבדים: אני יכול לבוא כאן ולספר מה קרה משנה שעברה לשנה הזאת, איך המקום הזה- גליקמן, שהוא מקום של מזל לאלה שאיתרא מזלם, איך גליקמן עושה מזל לכל השותפים- לדברים בלתי אפשריים שהופכים להיות אפשריים.

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

12

אבל אני חייב לומר לכם שכאשר אני רואה כאן את השופט מודריק- אני מאוד נרגש. ואני רוצה לשתף אתכם בשתי דקות, בדבר שארע לפני 9 שנים, 9 שנים 81- חודשים. כאן בעצם נפלה ההכרעה. אולי לא היינו מתכנסים כאן אילמלא פסק הדין של השופט מודריק. והשופט מודריק, אני רוצה לומר לך שאני חושב שהפסיקה שלך בהתנגדות בנימב"י, היא אמורה להיות נכס צאן ברזל בלימוד בבתי הספר ולימוד בכל חברה נאורה.

אני רק אומר לכם כאן, שכשאני עובר על פסק הדין מה20.2.1995-, וכאן בפסק הזה מופיע, הרי אנו מדברים על נימב"י, אנו מדברים על INCLUSION, על החלה, על החלה של מקום כזה כאן במקום הנפלא הזה, במעוז אביב, באזור נורמטיבי. אנו מדברים על החלה של- במרכז כזה, איך אפשר ליצור את שלושת רמות המניעה: גם מקלט, מה שאנו קוראים הגנה, מניעה שלישונית, וגם טיפול אמבולטורי, וגם גליקמנים בכל העיר כמניעה ראשונית- תחת קורת גג אחת, מול הרבה התנגדויות שהיו, ואיך אפשר לעשות החלה בתפיסה הוליסטית של משפחה, שמשפחה זה נשים, אבל זה גם הגברים, זה בעצם מה שאנו מדברים כאן, ובכולם באמת צריך להשקיע.

וכאן אני רק אספר לכם מתוך מה שאני רואה פה, והדברים הם מדהימים. והשופט מודריק בפסק הדין שלו: "הדבר עלול להביא אל שכונת מעוז אביב השקטה, כך טוענים האנשים שהתנגדו, והשלווה, גורמים אלימים, חלק הארי שבהם מעורב בעבירות ושימוש בסמים, ובשאר מיני מרעין בישין. ייפגע חופש התנועה, בטחון האזרחים, בטחון ילדי הגן הצמוד למעון-המקיים פעילות של ילדים גם בשעות אחר הצהרים, והשפעה חינוכית נפשית על תינוקות של בית רבן. זו תהיה כבדת משקל במיוחד, ולמעשה עלול להביא כלייה על עצם קיומו של גן הילדים השכונתי."

בנוסף לזה הביאו כל מיני חוות דעת: "מתוך רצון להבטיח את בטחון הנשים ואת שלום תושבי השכונה- יוקם המעון כמין יעד מבוצר, המראה שלו יכער את מראה השכונה, שהיא קובץ קטן של בתים הטובל כולו בירק, דשאים ועצים.." וכו' וכו'.

וכאן יש חוות דעת של מומחה. הוגש תצהיר לכבי' השופט על ידי שמאית מקרקעין- שהעריכה ירידת ערך הנכסים של האזור ב30%-10% לפי מיקום הנכס ביחס למיקום המעון, וכו' וכו'.

וכך אומר השופט מודריק:

"והנשים וילדיהם המתגוררים במעון אינם בחזקת מוקצים מחמת מיאוס. אין כל סיבה שלא יוכלו להשתלב ולהשתמש בשירותים הקהילתיים השכונתיים."

והשופט מודריק, לא רק ממרום כסאו, אמר: אני רוצה לעשות ביקור במקום. ואני זוכר, זה היה

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

13

ביום חמישי אחר-הצהריים, בשעה 16.00 אחר הצהריים הגיע השופט. וככה כותב השופט: "אולי סימלי הדבר- שאחד מילדי השכונה ניתלה בעת ביקורי על דש מעילי, בעת הסיוור באתר, ולא הירפה בשאלתו. והוא פונה לשופט: וכי מה היה כב' השופט אומר אילו נבנה המעון לפתח בית מגוריו? ובוגרי השכונה מפי עוללים יסדו עוז לטעון אף הם: מעון לנשים מוכות? כפתור ופרח, אך לא בדידי, הרחק מקצה אפי ומטווח המראות של עיני, משל- צרה זו כצרת היא, שיש להרחיקה מקהל ועדה".

וכך מכריע השופט:

"המעון שבו מדובר הוא בבחינת הכרח חברתי. אין לוותר עליו. מיקומו במקום המתוכנן איננו, כך שוכנעתי, מרשם בדוק לסיכון פיזי או אחר לתושבים. להפך. מאוד יתכן כי חשש התושבים- הן בהיבט הפיזי והן בהיבט הרכושי- חשש שוא הוא. ממילא כלל לא ברור שתוצאתו עלולה להיות הורדת ערך רכוש התושבים. אם אורח החיים בשכונה לא ייפגע, לא ייפגע הערך הנכסי של הבתים בה. אין סיבה, על פי התכנון הקיים", אומר השופט, "היקפו והתנאים השונים שהועדה המחוזית הציבה בו, שתהיה פגיעה מן הסוג הנטען. מכל מקום, שכונת מעוז אביב", אומר השופט, "איננה פגיעה יותר מכל מקום אחר בעיר, ולא ידעתי מדוע עלי לכופ את הרשות לדחוק את המעון לחצר האחורית של כל שכונה אחרת".

אני מודה לך השופט מודריק בשם מאות, מאות מאות שבזכות באמת הפסיקה הזאת הוקם המקום הנפלא הזה בשילוב זרועות. והיום אנו כמעט 10 שנים לאחר מכן, ורואים את השותפות הנפלאה, ורואים כאן- לא קונצרטינות ולא איזה חומות של בית-סהר, אלא רק חומות של תקווה. תודה רבה.

(מחיאות כפיים)

גב' סופר

תודה רבה זאב.

אורית, הפאנל שלך.

גב' עירון

שלום לכולם.

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

14

קודם כל, בהמשך לדבריו של מר זאב פרידמן: ביום שפתחנו את המקלט בשנת 1996, חיכה לנו דובי גדול כאן, בובה גדולה מהתושבים, עם מכתב התנצלות, שהם רוצים להתנדב ולתרום ומתנצלים. היום אנו עושים הנחה לתושבי השכונה בטיפול. אז זה התהליך שעברנו עם תושבי מעוז אביב.

דרך אגב, באחד הימים היה טיול שנתי שבו השתתפה ילדה ששהתה במקלט ולומדת בבית הספר בשכונה. האוטובוס עבר ליד המקלט, ואז צעקו הילדים: הנה הוילה של מורן. אז אנו מסודרים כנראה.

דרך אגב, עוד אמירה קצרה: יש לי שני ילדים חיילים: אחת בדרך ואחד חייל. כששואלים את הבת שלי: מה אמא עושה, היא אומרת: אמא מתעסקת עם נשים מוכות, אלימות במשפחה- 15 שנה. הבן שלי אומר: אמא מלמדת את הנשים איך להרביץ לגברים. אז הוא צריך לעבור תהליך של שינוי.

אנו החלטנו להקדיש את האירוע היום להקדיש לנושא של –גברים עוברים שינוי. קודם כל אני מאוד שמחה להיענות של הפאנל של הגברים, גם גברים וגם נושאי תפקידים, ואני חושבת שיש בזה איזהשהוא מסר.

אני רוצה להתחיל עם כב' השופט ולשאול אותך מספר שאלות, ואני מאוד אשמח אם תוכל לענות לי. גברים מגיעים לטיפול רק לאחר התערבות החוק: אם זה בתי משפט או משטרה. כי כשהיא אומרת לגבר- יש בעיה, בוא לטיפול, הוא אומר לה: את המשוגעת, תלכי את. במדינת ישראל לא ניתן לחייב גבר ללכת לטיפול. השופט ממליץ. והייתי רוצה לשמוע, אם זה אפשרי, מה עמדתך בעניין.

כב' השופט ד"ר מודריק

לא כל כך הבנתי.

גב' עירון

אני אומר דבר כזה:

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

15

במדינת ישראל – 200,000 נשים מוכות. 1,500 אסירים יושבים היום בגין עבירות אלימות במשפחה. יושבים עוד כמה על עבירות אחרות- אבל זה התחביב שלהם. מגיעים אלינו בשנה בין 80 ל-100 גברים לטיפול. מאז הקמת המחלקה בשנת 1983, ויושבת פה רונית לב-ארי, טופלו בנעמ"ת בסביבות 2,000 גברים. אני שואלת איפה הגברים, ואנחנו יודעים שהגברים לא יגיעו ביוזמתם- אלא רק בעקבות חוק או משטרה. מה ניתן לעשות, והאם נכון לדעתך אולי, לחייב גברים לבוא לטיפול, ולא רק להמליץ? איך אנו מביאים את הגברים האלה לטיפול?

כב' השופט ד"ר מודריק

באמת בהעדר חוק אי אפשר לכופף אדם לעבור איזה טיפול שהוא. יש אבל כל מיני דרכים של עידוד- שיכולות להיעשות גם דרך גורמי אכיפת החוק. למשל, ונתקלתי גם בדברים האלה במסגרת העבודה שלי. יכול להיות שדווקא הנכונות של אדם, של גבר- לעבור טיפול, יש גם מעוונות שמיוחדים לגברים מכים, שבהם יש כל מיני דרכי טיפול. אני בעצמי ביקרתי במעון כזה.

גב' עירון

בית נועם.

כב' השופט ד"ר מודריק

בית נועם. בהחלט הייתי בו, וגם שלחתי את אחד האנשים שעמדו לפני לדין למקום הזה- בהסכמתו, וכחלק מאיזה שהיא תהליך שהיה מיועד בסופו של דבר להביא להקלה מסוימת בעונש שלו. כלומר, מן TRADE OFF כזה שבין עונש מחמיר לבין נכונות לעבור טיפול, יכול לשמש בהחלט כקטליזטור וכזרז לנכונות של אנשים לעבור טיפולים שכאלה. כי באמת צריך להבין, בתי המשפט והעונשים- ככל שיחמירו בהם, ככל שיקבעו שצריך להעניש בעונשים חמורים יותר, זה לא דווקא המתכון או הפתרון הטוב ביותר לסטיות חברתיות, לתופעות חברתיות שליליות. יכול להיות שטיפולים סוציאליים נכונים, יכולים להשיג תוצאות הרבה יותר טובות. לכן עידוד של גברים לעבור טיפולים, בתנאי כמובן שהם מקבלים או שהם מכירים בבעיה שיש בהם, והם

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

16

נכונים לעבור את הטיפולים האלה כחלק מפתרון הבעיה שלהם, יכולים אולי להשיג תוצאות הרבה יותר טובות.

אני מתקשה לראות חקיקה שמחייבת אדם לעבור טיפול. גם טיפולים נפשיים מסוימים- כפויים הם פרובלמטיים. זה לא דבר כל כך פשוט לעשות אותו, אבל אפשר לכוף אדם לעבור טיפולים כאלה מכוח חוק. פעולת חקיקה שתכפה טיפולים על גברים מכים היא דבר אפשרי, לא כל כך פשוט להשגה, אפשרי. כל עוד אין חוק, הרעיון שהבעתי- יכול להיות שיש בו איזשהוא אמצעי של עידוד מסויים.

גב' עירון

יש לי שאלה נוספת ברשותך :

קצת לשמוע אולי את עמדתך לגבי נושא של מדיניות המעצרים. מה צריך בעצם לקרות כדי שאדם ייחשב כמסוכן וייעצר- מול החלטות על חלופות מעצר, שבאותם מקרים לא פעם אנו נאלצים לשלוח את האישה, והיא נאלצת לעזוב את ביתה עם ילדיה ולברוח למקום מוגן.

כב' השופט ד"ר מודריק

זאת שאלה קשה ביותר. זאת שאלה קשה ביותר, שבאופן אישי נתקלתי בפרובלמטיקה של הדבר הזה. אמנם אני לא עוסק במעצרים בשלבים הראשונים שלהם, אלא עוסק בהם במסגרת ערעורים על החלטות של בתי משפט השלום, או במסגרת מעצרים בתיקים שאני דן בהם בבית המשפט המחוזי, שהם תיקים חמורים- שבהם השאלה של המעצר כמעט איננה מעוררת בעיות, או בעיה. אבל כשמדובר באדם שהיכה את אשתו או איים עליה בפעם הראשונה, לפעמים גם בפעם השנייה, היא מגישה תלונה, המשטרה נכנסת לתמונה, מבצעת חקירה, השאלה אם אדם כזה- אחד דינו- מעצר, ואם מעצר- אז כמה זמן מעצר, והאם המעצר יהיה עד תום המשפט שלו, וכמה זמן יימשך המשפט שלו- היא שאלה קשה ביותר. אנו מתחבטים בה הרבה. כל אימת ששופטים מתכנסים ודנים בסוגיות של מעצר, הנושא הזה הוא נושא כמעט ראשון במעלה. יותר מגורמים אלימים אחרים בחברה היחסים בתוך המשפחה, תופעות של אלימות בתוך המשפחה הן קשות מאוד לשופטים. הן קשות מפני שהשופט לא תמיד יודע אם התלונה משקפת מציאות אמיתית לגמרי, או

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

17

שהיא חלק מתהליך מניפולטיבי מסויים. כמובן, כאשר יש רקע, כאשר יש הסטוריה, כאשר לאלימות יש ביטויים פיזיים, רואים- האישה הוכתה, היא נפגעה באופן פיזי, ולפעמים הפגיעה היא חמורה, אז השאלה היא לא כך כל קשה. אז ברור שמדובר באדם מסוכן שצריך כנראה להחזיק אותו במעצר- אם לתקופה מוגבלת ואם לתקופה ארוכה יותר. כאשר אין תופעות פיזיות, כאשר מדובר אולי בהשלכות נפשיות- שלא כל כך נחזות לעין, ההתלבטויות של השופטים הן עצומות. אין לי תרופת פלא. ברור לי שכשהדברים חוזרים על עצמם, אז וודאי צריך להגיב גם בתגובה כזאת. כאשר מדובר בפניות ראשונות, בתלונות ראשונות, קל מאוד להתגולל על השופט- שהחליט שלא לעזור, ואחר כך הפעולה השניה היא כבר פעולה אלימה קשה מאוד, לפעמים אפילו פעולת רצח, אז חופרים בהסטוריה ומגלים שהאדם היה כבר פעם אחת בפני שופט, ורואים בשופט כמעט שותף למעשה עבירה חמורה. אבל מה לעשות, זה מנת חלקנו, זה גורלנו, אנו צריכים להתמודד עם שאלות קשות. תרופה מאוד מאוד בדוקה לשאלה שאת הצעת, אין לי.

גב' עירון

אני מניחה שיהיו כמה שאלות שעוד אין לנו תשובות.

כב' השופט ד"ר מודריק

יותר היה קל להחליט בעניין המעון הזה מאשר לפתור בעיות כאלה.
אם תרשי לי- אני מוכרח להגיד בסוף גם הערה אחת על זה.

גב' עירון

אני רוצה בסוף שאתה תסכם.
אני רוצה ברשותך לפנות לניצב דוד צור, וקודם כל לברך אותו על התפקיד.

ניצב צור

תודה.

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

18

גב' עירון

אני מוכרחה לומר: יושבים פה לובשי מדים, יושבים פה שותפים אמיתיים שלנו במשטרת מחוז תל-אביב, ואני חושבת שאין דוגמא בשום עיר במדינת ישראל לשותפות כמו שישנה בעיר תל-אביב בין שירותי הרווחה, משטרת ישראל, נעמ"ת- בכל הנושא שקשור באלימות, ואני בהחלט מוקירה ומעריכה. ואני אומרת את זה בפניך, כי הצוות שיושב פה- אנו מכירים אחד אחד באופן אישי, ואני חושבת שזו הגדולה. כי כשאנו שולחים אשה לתחנת משטרה אנו אומרים לה: משטרת יפתח, חוקר זה וזה, בשעות אלה ואלה. כלומר, אנו לא שולחים אותה סתם לתחנת משטרה, ויש שתוף פעולה יוצא מהכלל.

הטיפול באלימות הוא על רצף. הוא בעצם בשרשרת שיש בה מספר חוליות: המערכת המשפטית, המערכת המשטרתית, המערכת הטיפולית. איך אתה- ניצב דוד צור, רואה את הקשר בין החוליות, בעיקר בין החוליה המשטרתית והמשפטית.

ניצב צור

אחרי מילות הפתיחה שלך אני חושב שאני יכול רק לקלקל, אז אני אשתדל לא. אני מלווה את התהליך הזה בתפקידים השונים שלי, ועם רונית בעיקר, כשהלכנו כ-PILOT, בעיקר בניסיון: א. לשנות את הדיסקט אצל השוטרים, ובעיקר בכל מה שקשור ליכולת לנסות לפענח איזה קוד מאוד בעייתי, כמו שאמר כב' השופט- האם יש פה איזה מניפולציה בתלונות, או שבאמת מדובר פה על מישהו שעומד, ורמת המסוכנות שלו היא כזאת – שחייבים מהר מאוד להיכנס לפעולה. ואני חושב שהיום התהליך הזה, בתוך המשטרה, שעבר, וצריך לומר את זה, בלי להשתמש במילים בומבסטיות, אם אני לוקח משנת 1996-1997, המשטרה עברה,

גב' עירון

מהפך. אין ספק.

ניצב צור

מהפך. כלומר יש פה ממש שינוי אסטרטגי. אגב, לא רק בחשיבה, אלא גם בהקצאת המשאבים הנדרשים לעניין הזה.

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

19

אנו באמת חוליה אחת בשרשרת. אם את שואלת אותי, לדעתי המהפך הגדול דווקא לא חל במקום בו לפני שהן מגיעות לתלונה במשטרה. כלומר, לדעתי, אם יש מקום שעדיין לא הצלחנו לשנות באופן משמעותי- זה לעבור את המחסום הזה של לצאת מהפחד לבוא למשטרה ולהתלונן, או לגופים אחרים, כי הרבה מהתלונות האלה באמת מופנות אלינו דרך גורמי הרווחה, העובדות הסוציאליות, העירייה וכן הלאה. מבחינתנו זה ממש לא משנה איך זה מגיע, הטיפול הוא טיפול יחסית מובנה. אני חייב להגיד שהעובדים שלנו הם עובדים יחסית מקצועיים.

גב' עירון

לא יחסית. מקצועיים.

ניצב צור

הם ORIENTED לנושא, במובן שזה לא דווקא בהכרח רקע תאורטי-אקדמי, אבל הם כן מוכשרים לנושא הזה. לדעתי יש מספר אוכלוסיות, ואני לא אומר אותן- כי התופעה לצערי חותכת אוכלוסיות לאורך ולרוחב, והן לא בהכרח מאפיינות סוג אוכלוסיה מסויים. אבל מהתרשמות שלי, ואם אמרתי משהו לא נכון- אז לא אמרתי. אבל בהתרשמות שלי- לא נעשה מספיק דווקא באוכלוסיות של עולים, ובאוכלוסיות, ואני שמח שיש פה את נדיה, והייתי לפחות מפקד מרחב באזור שמינינו, וזה לא היה פשוט, דווקא עובדות ערביות מהמיגור הבדואי, שזה היה ממש מחסום קשה מאוד לעבור אותו, כחוקרות אלמ"ב. שמדברות בשפה שלהן. ואנחנו בעיר תל-אביב, ב"יפתח" למשל העבודה הזאת נעשית ברגישות רבה, וטוב שכך. אז במובן הזה- אני חושב שאם יש משהו שצריך לפענח אותו- זה עצם ההגעה. כי פעם כשזה מגיע, אז המערכות האלה יחסית משופשפות.

גב' עירון

דרך אגב, בהקשר לזה אני רוצה לציין את הפרוייקט המיוחד שמפעילה עיריית תל-אביב- המינהל לשירותים חברתיים, קהילת לוס אנג'לס, משטרת ישראל ומרכז גליקמן- פרויקט היל"ה, שבו המתנדבות יושבות ביחידות אלמ"ב. הן בעצם מתחברות-לא רק לנשים שמגיעות להגיש תלונה,

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

20

אלא גם לאותם גברים שמוזמנים לחקירה. ובתום החקירה ובתום הגשת התלונה- מביאות את האישה או את הגבר להרים טלפון אלינו ולקבל את המשך הטיפול במרכז שלנו. בשנת 2003 – עלייה של 140%. 400% בהפניות ממשטרת מחוז תל-אביב, ולדעתי- בעקבות העבודה הנפלאה שעושות המתנדבות יחד עם חוקרי אלמ"ב בתחנות יפתח ומרחב ירקון. אני רק מקווה, הפרוייקט מומן על ידי לוס אנג'לס, ואני מסתכלת על השותפים שלי פה- הכסף הולך להיגמר, ואנו מאוד מקווים שיהיה גורם שיהיה מוכן להשיג לנו כסף נוסף- כדי להמשיך את הפרוייקט בשנה הבאה, כי אני חושבת שהוא פרוייקט יוצא מהכלל.

ראש העירייה

למה כאשר רוצים כסף מסתכלים עלי?

גב' עירון

אני לא הסתכלתי עליך. אני הסתכלתי, חיפשתי איזה תורם פוטנציאלי בקהל. אבל אני חושבת שהפרוייקט מצויין. אני חושבת שאנו באמת עושים ביחד כולנו עבודה מאוד רצינית, והשיתוף הזה. אני תמיד אומרת לצוות: עם דברים רעים אני לא אוהבת להישאר לבד, תמיד אני אוהבת לשתף עוד כמה גורמים. תמיד לשבת בשולחן מחובר עם כולם, שכולם יקחו אחריות, וזה בסדר.

אני רוצה ברשותכם לעבור לכב' הרב יובל שרלו. כב' הרב: אחד המאפיינים של גבר אלים הוא ניסיון לשלוט באשה בכל תחומי החיים: כלכלית, חברתית, ובנושא הדתי – הסרוב לשחרר את האישה ממסגרת הנישואין, כאשר אין עוד סיכוי לשלום בית. נעמ"ת מייצגת בימים אלה אישה ש-7 שנים חייה בנפרד מבין הזוג שלה ועדיין אין לה גט. איפה עובר קו פרשת המים. מתי בית הדין, מעבר לשיקולים ההילכתיים, אולי יחשוב על שיקולים נוספים או ישתמש באנשי המקצוע- כדי להגיד: עד פה, ואולי כן נכון להמליץ על גרושין.

ואני רוצה להגיד דבר אחד: אנו לא מעודדים נשים להתגרש. אנו תמיד ניתן לאישה את כל האופציות, נפרוס בפניה, ונעזור לה לקבל החלטה בכוחות עצמה. תודה רבה מר חולדאי.

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

21

כבוד ראש העירייה, אני רוצה להגיד ששיתוף הפעולה שלנו עם המינהל לשירותים חברתיים, זה הרבה בזכות המסר מלמעלה.
תודה רבה לך.

הרב שרלו

ההלכה היהודית לא באה להגן על הנבל, ההלכה היהודית לא באה לכפות על אישה או על איש לחיות עם מי שהם לא רוצים לחיות אתו.

מדיניות בתי הדין בעבר הייתה, שהדבר הטוב ביותר זה קודם כל לעשות כל מאמץ לשאוף לשלום בית. ובמסגרת המאמץ הכן, באמת מאמץ כן ותפיסת עולם, הייתה המדיניות הזאת סוחבת את תיקי הגרושין, ומציעה ללכת לפה, ומספיק היה שאחד מבני הזוג יגיד- שלום בית וכל העסק היה נתקע. אני חושב שיש שינוי דרמטי במדיניות בתי הדין. מה שאני אומר – נכון עד מחר אחר-הצהרים, וכמו שליאורה אמרה- אני הייתי שמח יותר לדבר מחר אחר הצהרים, אני אגיד על זה גם כן משהו.

אבל לפחות כיום מולך מהלך מאוד חיובי על ידי הרב אלי בן-דן ועוד אחרים, לשנות בצורה דרמטית את מדיניות בתי-הדין, בשני מובנים :

ראשית, ונאמר פה, וזה כואב לומר את זה, אבל זו המציאות: לא בהכרח הבית והמשפחה מהווים את נקודת העוגן הטובה ביותר לבני הזוג ולילדים. צריך לקרוא קריאה בשל העובדה שצריך לומר כזה משפט, שהגענו למקום הזה, המקום שהיה ראוי שיהיה המשענת והעוגן הכי עמוקה של אדם במקומות ובזמנים רבים מידי איננו כזה, אבל צריך להכיר במציאות, צריך להכיר בה באומץ וביושר, ולכן לא באופן אוטומטי למשוך לשלום בית. זו נקודה אחת.

הנקודה השניה היא, שמה שאני למדתי- זה שתהליכים מוליכי שינוי הם בדרך כלל תהליכים דיאלוגיים. זאת אומרת, נוצרו בשנים האחרונות תהליכים דיאלוגיים מעניינים מאוד- בין ארגוני נשים לדיינים, בין רבנים למתנדבים, בין המשטרה במקומות מסויימים לבין המנהיגות הרוחנית של המקום, וזה כלי בלתי רגיל. פחות בומבסטי, פחות אלים, פחות אולי עושה כותרות, אבל התהליך הזה הוא תהליך מאוד מאוד חיובי. אני חושב שהעובדה שנשמעים, זה כבר לא רק ארגוני נשים, כלומר שנשמעים קולות, דיינים הם כמו שופטים, הם לא מנותקים והם שומעים היטב את השינוי התרבותי שמתחולל.

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

22

יחד עם זאת, אני מוכרח לומר משהו על מחר, בהערת אגב, שהעובדה שהשאלה של מינוי דיינים היא שאלה פוליטית פראקסלנס, כלומר, ליצמן בים המלח כדי שזה יצביע בעד זה וכדי שזה יצביע בעד זה, תביא אותנו לעברי פי פחת. והצורך העצום שלנו לדאוג לכך שאישית מינוי הדיינים, תנאי ההכשרה שלהם, והעמדה לרשותם, וזה באמת דבר חיובי של המעבר למשרד המשפטים, של כלים נוספים לפתור בעיות, ושל תהליכי גישור ופישור, ועוד כל מיני הצעות, זו הדרך הטובה ביותר לשנות- גם את המדיניות וגם את הסטטוס והמעמד שלהם.

גב' עירון

תודה רבה.

אני אעבור ליאיר לפני שאנו ניתן משפט לכל אחד מכם :

יאיר אפטר, עובד סוציאלי, מטפל אצלנו במרכז מאז הקמתו, מאז שעברנו הנה, מטפל גם אינדיבידואלי וגם מנחה קבוצות.

יאיר, 1,500 אסירים, 200,000 נשים מוכות, 80 עד 100 גברים בשנה. איך מביאים את הגברים לטיפול?

מר אפטר

אני חושב שגברים לא נתפסים כלקות. אנו מדברים הרבה מאוד על נשים, ועל הצורך בטיפול בנשים. יש לנו לימודי נשים, יש לנו ארגוני נשים, יש לנו נשים ושינוי, אבל אין לנו מסרים חברתיים וקולות חברתיים שמדברים על שינוי של גברים, וגבר במצוקה כגבר שהוא גם לקוח. ולצערנו גברים שמגיעים בסופו של דבר לטיפול- באמת מגיעים דרך סמכות החוק או בתי המשפט, המשטרה, ואני חושב שדווקא בהקשר הזה, מהמפגש שלי עם גברים, הם עושים עבודה מאוד מאוד טובה, כלומר, גם רשויות המשפט וגם המשטרה.

עם זאת, מסעות פרסום, מסעות שיווק של שירותי רווחה בהקשר של אלימות-הם תמיד בהקשר של נשים.

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

23

גב' עירון

סליחה יאיר: לפני 3 שנים פרסמנו בעיתון,

מר אפטר

מודעה קטנה.

גב' עירון

מודעה לגברים.

פתחנו קו לגברים שענו בו גברים, וקראנו: אל תרים יד, תרים טלפון.

קריאה

היה פיגוע.

גב' עירון

היה פיגוע. זה היה מעניין, כי תוך שעתיים היו פה 40 פניות של גברים. לצערי הרב באותו היום היה פיגוע, ואיך שהיה פיגוע- הופסקנו הפניות.

מר אפטר

בהחלט. הייתה מודעה קטנה בעיתון והגיעו,

גב' עירון

קודם כל היא לא הייתה קטנה, אבל לא נתווכח.

מר אפטר

בסדר. הייתה מודעה בעיתון ואכן התקשרו גברים.

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

24

זאת אומרת- שאם נעשה מהלך כזה או אחר לראות את הגברים כלקוחות, ואני שמח על היום הזה שכך נקרא: גברים ושינוי, נראה אותם כלקוחות של שירותים חברתיים בכלל ושל מרכזים למניעת אלימות במשפחה, כמי שרוצים להביא אותם, כמי שרואים אותם כבני אדם שנמצאים במצוקה. נשמע מוזר- אני יודע, אבל כן, נמצאים במצוקה כלשהי, ושבסופו של דבר בוחרים בהתנהגות שהיא כמובן הרסנית להם והרסנית לסביבתם. אם אנו נראה אותם בזווית הזאת, אז יכול להיות שיגיעו יותר גברים.

אני יודע מהגברים שנמצאים איתי בקבוצה, בעיקר גברים שנמצאים כבר חצי שנה ויותר בקבוצה, הם בעצמם אומרים, הם בעצמם שואלים: למה לא ידעתי על זה אחרת, למה אני צריך לדעת את זה בבית המשפט. יכול להיות, הם לא מבטיחים אבל הם אומרים: יכול להיות שאם הייתי יודע על זה, אז לא הייתי מגיע למצב שאני נמצא בו כרגע.

עם זאת, אני חייב לציין שבכל זאת לרשויות החוק, או במובן הזה לרשויות האכיפה, יש משמעות בהקשר של המחוייבות לתהליך הטיפול, וכאן יש איזהשהוא שילוב שצריך לחשוב עליו ולקיים איזושהיא חשיבה. עם זאת, אני בהחלט הייתי רוצה לראות הרבה יותר פנייה לגברים, ולהציע להם שינוי, והייתי רוצה לראות הרבה יותר פניות של נשים שעוסקות בתחום- לגברים שלא נוהגים באלימות, אבל לגברים שיושבים בצמתים כאלה ואחרים- כחלק משותפות של חשיבה משותפת-איך מביאים את הגברים. כלומר, אני חושב שכבר היום יש ניצוצות כאלה ואחרות. אגב, בעיריית תל-אביב מתקיים מפגש שנקרא: המועצה לשלום בין המינים. מתקיים השבוע מפגש כזה- של גברים ונשים שיושבים ביחד וחושבים על השינוי. זאת אומרת, יש גברים שמוכנים בהחלט גם להירתם לתהליך השינוי, לאו דווקא מהמקום שהם היו בסיפור ויצאו ממנו, אלא גברים שרוצים לראות חברה פחות אלימה, גברים פחות אלימים, ויכולים לתת כתף ויד לכל הנושא הזה.

גב' עירון

לסיכום, מאחר שבשולחן יושבים גברים נושאי תפקידים, והמשמעות של גברים היא חשובה בעיני, אני הייתי רוצה מכל אחד מכם- אם זה אפשר, איזהשהוא משפט עם איזהשהוא מסר: עם מה אנו יוצאים מפה היום.

כב' השופט.

כב' השופט ד"ר מודריק

אני הייתי מייחד את המשפט שלי, ואולי הופך אותו לשני משפטים, שאחד מהם ידבר על התפקיד של בתי המשפט, עם נקודה מסויימת שהייתי מקווה שתוכלו להבין אותה, ובסוף הערה מסיימת שנוגעת לפסק הדין שאני נתתי לפני כמה אמרתם? 9 שנים בערך- בעניין המעון הזה.

אני שמעתי את הדברים שהקריאה הגב' מינקה מתוך השיר של דן אלמגור שאומר- שההכרעה אם כן או לא, אם הלא הוא לא, אם הכן הוא כן, היא לא של בית המשפט אלא של בעלי הדבר עצמם. ובכל זאת, על פי החוק, ולפי דעתי על פי התפיסה החברתית של מדינת ישראל, בשיטה שלנו, ואני חושב שהיא שיטה שצריכה להיות מקובלת על כולכם, בכל זאת ההכרעה נעשית על ידי בתי המשפט, וטוב שכך. ובית המשפט- יש לו את כללי המשחק שלו, צריך להבין את זה. בית המשפט יוצא מנקודת מוצא שהכל שווים לפניו ואין מישוהו שמגיע אליו ונחשב מראש לאשם, כשם שאין מי שמגיע אליו ונחשב מראש לזכאי. בית המשפט צריך לברר את הפרטים ואת העובדות, זה תהליך שלוקח זמן, זה תהליך שמצריך השקעה של משאבים מרובים, וזה לא מן אץ קוצץ בין קוצץ, קוצצי לקוצץ, הכל במהירות ובזריזות, ותוך קבלה מראש של איזה דפוסי חשיבה של ארגון כזה או של ארגון אחר, אפילו שהארגון הוא וולנטרי והרעיונות שלו הם טובים, והתכליות שלו הן חשובות וטובות. צריך להבין שתהליך עשיית הצדק הוא תהליך לא כל כך מהיר, ובסופו של דבר- אמנם דחיית הצדק יותר מידי, גם לה יש תוצאות או השלכות קשות, אבל גם הפזיזות בעניין הזה היא מן השטן, את הדבר הזה צריך להבין. בתי המשפט לפי דעתי, את המסרים שאתם השמעתם פה היום, צריכים לקלוט, צריכים כמובן לממש בדרך הטובה ביותר שביכולתם לעשות.

ומכאן לאיזושהיא הערה: אני מאוד חששתי שאני אצטרך לדבר על פסק הדין שלי פה היום, ולא ידעתי למה אני צריך להלאות אתכם בסוגיות משפט ישנות- שכבר אבד עליהן הכלח. זאב פרידמן עשה את זה קצת במקומי, ואני מודה לו על כך, למרות שבהחלט זה מאוד נעים לדבר כאן על פסק הדין, כמו שמאוד נעים לקבוצת ספורט לשחק במגרש הביתי שלה, זה ברור, זה נותן איזהשהו נקודות זכות ויותר נעים. אבל יחד עם זה, מה שכן רציתי לומר: חז"ל אמרו שדין שדן דין אמת לאמיתו-כאילו שותף למעשה בראשית. וכשאני שמעתי, אחרי פסק הדין שנתתי, ואחרי שהמרכז הזה הפך לעובדה, שכל המתנגדים הגדולים בעצם משתפים פעולה, והדבר הזה: א. עולה

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

26

כפורח ומוכיח את עצמו מיום ליום, וגם משתף מאוד פעולה עם הסביבה, הייתה לי איזה תחושה של שותפות במעשה בראשית, ומכאן אני מסיק מסקנה-שדנתי כנראה דין אמת לאמיתו.

תודה רבה לכם.

(מחיאות כפיים)

גב' עירון

ניצב צור בבקשה.

ניצב צור

אני אתחבר לדברים, למשפט הראשון של כב' השופט, ואני רוצה לומר: מכיוון שהשבוע, היום הוכרז כמאבק באלימות כלפי נשים, דווקא לא בהכרח לאלימות בתוך המשפחה- שדובר פה הרבה בה, אני הייתי בשבוע שעבר בסיור במעון לנשים שסוחרים בהן. וכל התופעה הבזויה הזאת של סחר בנשים, שהיא לצורך העניין סוג של אלימות קשה, לפחות באותה מידה, אם לא אפילו יותר, ואני לא צריך גם להגיד ברמה הערכית – מה יותר גרוע ממה. ושתי התופעות האלה, אנו פה מדברים, וסה"כ אמר השופט: אנו במגרש הביתי. אבל בראייה הלאומית צריך להודות שהתופעות האלה, ובכלל התופעות שאנחנו, המשטרה והגורמים האחרים מטפלים בהם, הן לא תמיד בהכרח בסדר העדיפויות הלאומי לצערי. ואני חושב שהגיע הזמן, אחרי 56 שנים שאנו עוסקים כל הזמן בטחון, ודווקא אני אומר את זה- כמי שבא מהתחום ההוא, סדרי העדיפויות הלאומיים חייבים להשתנות. כלומר, אנו כל הזמן עוסקים בהגנה על החיים, שאין ספק שזה חשוב, אבל איכות החיים די נזרקת הצידה בהיבט של הקצאת המשאבים הלאומיים. ולכן בעניין הזה, בסוף, אנו בצווארי בקבוק מאוד קשים.

אם נזקקנו לפסק דין, אני אומר- כל הכבוד, אני לא ממעיט מערך פסק הדין שלך כב' השופט, אבל בסופו של דבר זה משהו לכאורה- נראה OBVIOUS. להקים מעון לנשים מוכות. כמו גם המעון לסחר בנשים, גם שם נתקלו בתופעה של התנגדויות מפה ועד להודעה חדשה, כי הם מוקצים. וכנ"ל לגבי ילדים נכים, או מעון למפגרים.

גב' עירון

או דיור מוגן לקשישים.

ניצב צור

או לדיור מוגן. זאת אומרת, בסוף משהו קורה לנו כחברה. ולכן אני בעניין הזה, ואני מתחבר למשהו אחר. ראש העיר הלך פה, אבל תמסרי לו. הוא פעם שעברה נזף בי חמורות, כי אני איחרתי. היה לי אמנם תרוץ טוב, אבל שלפתי אותו כמו תלמיד טוב ולא עזר לי, הוא נזף בי חמורות. אז קודם כל אני שמח שהוא הפעם אחר, ואני שמח שזה קרה לו דווקא כשאני יכול להחזיר לו.

אני באתי מתדרוך העיתונאים אחרי שעצרנו את זאב רוזנשטיין, ופשוט היינו חייבים לסיים את זה, ובאתי בריצה לאירוע שהיה לי עם ראש העיר. אבל בסופו של דבר דווקא רציתי להתחבר לעניין הזה. בשבוע האחרון, עוד לפני שחשפנו עוד טפח ועוד טפח, כמעט היינו צריכים להתנצל שחטפנו איזה סלבריטאי מפה לארה"ב עוד מעט, ויארגנו איזה מבצע צבאי לשחרורו. בגדול, הסוגיה הזאת של חלוקת הקשב בין מה שצריך לבטחון לבין מה שצריך לאיכות החיים: לבטחון הפנים, לשופטים, דברנו על זה שתיקים של סחר בנשים מתעכבים הרבה זמן, תיקי אלמ"ב. אנו יכולים להיות סופר-יעילים, בסוף התיקים האלה ייתקעו לנו באיזה צוואר בקבוק, או בבית-סוהר, כי אין מקומות כליאה. כל המערכת הזאת היא מערכת מפוקקת, ושם צריך לתת דגש, ואתם כקבוצות לחץ-לדעתי- יכולים לעשות את זה.

תודה.

(מחיאות כפיים)

גב' עירון

כבוד הרב.

הרב שרלו

אני רוצה לומר משהו, אם לענות על השאלה- מה אני לוקח מכאן ומה אני רוצה להביא: מה שאני לוקח- זו העובדה שבמגזר השלישי, הפחות מימסדי, יש אפשרויות רבות לשיתוף פעולה אד הוק, גם אם הבדלי תפיסה תהומיים בתחומים אחרים. אנו לא מפלגות, אין לנו איזה סדר יום שהוא

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

28

רב כולל, ואני צריך לעשות איזהשהוא מקח ומימכר- שאני לא אשתף אתך פעולה בגלל נושא אחר. יש אפשרויות עצומות לשיתוף פעולה בין ארגונים שהם עויינים ואוייבים בתחומים אחרים, יריבים- אני מעדיף את המילה הזאת יותר, מאשר במערכת הפוליטית- המימסדית, ואני חושב שככל ששתופי הפעולה האלה ינוצלו על ידי בני אדם שכוונתם לשם שמים ולטובה ולא לצבירת עוצמות כח כאלה או אחרות- כן ייטב, יש אין ספור דוגמאות.

מה אני מבקש להביא? אני מבקש להביא שני דברים :

דבר אחד : אני חושב שבהחלט האמירה שנאמרה מקודם על ידי מפקח מחוז תל-אביב והקול הצלול והברור והבהיר- ששכונה או שחברה צריכה להתגאות בעובדה שמוקם בה מעון לזה או מקלט לזה, או עזרה לילדים נכים מכאן, או דברים שכאלה. העובדה שהגענו לעמדה כזאת שזה מוריד את ערך הנכס ולא מעלה אותו, מעצם העובדה שאנו שותפים בקול מוסרי ואמיתי וישר וכן, זהו צליל עצום שצריך להישמע, ולא בהתנצלות: זה לא יוריד את ערך הנכס, וכן, ושמאי כזה או שמאי אחר, אלא באמירה שמלכתחילה: זה יעלה את העובדה שהשכונה התגייסה לצורך משימה לאומית או מקומית או אישית או אנושית. יש לזה עוצמות. זה לא נאיבי. כלומר, לרוב בני האדם- הקול המוסרי הזה מדבר. ואני חושב שאם אנו נשנה את הצליל ונדבר על הלכתחילה של הדבר ולא על האפולוגטיקה המתנצלת, זה צליל מאוד מאוד מרכזי ומוסרי.

הדבר השני: שכמובן אחרי, בערבו של יום, אנו כן צריכים להחזיר, ואני אסיים במה שפתחתי, כן צריכים להחזיר את העוגן הבסיסי של אדם למקומו. כלומר, אנו קודם כל מעניקים עזרה ראשונה, וקודם כל מטפלים, וקודם כל- כפי שאמרתי גם מקודם, מודים במציאות ביושר, צריכים לראות כמשימה סופית בערבו של יום, לא יהיה בכך שנשים שתיתקלנה בבעיות או גברים מכים הם אלה שיזכו לטיפול וכד', אלא שבערבו של יום אנו צריכים להחזיר את הבית ואת המשפחה כמקום העוגן המרכזי שממנו אדם שואב את כוחו.

(מחיאות כפיים)

גב' עירון

תודה.

יאיר.

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

29

מר אפטר

כאשר אני התחלתי את העבודה שלי פה במרכז, היה לי מאוד קשה להיות אמפטי לגברים המכים. חשבתי שאם אני אהיה אמפטי כלפיהם- אני אולי מזדהה איתם, ואולי אני מצדיק את מעשיהם וכן הלאה. המשפט שאני רוצה לומר, או משהו שאני רוצה אולי לקחת מפה, זה המקום שאני נמצא בו היום- שאני מאוד לא מקבל את ההתנהגות, אבל אני אמפטי לגברים האלה. זאת אומרת, שאם אנו רוצים לראות אותם כלקוח, כי זה מה שטענתי קודם, יש צורך אמיתי וכן- שכל אחד מהעוסקים ושרוצים לחולל את השינוי, להיות גם אמפטיים לאותם גברים שזקוקים לעזרה. כלומר, עזרה לא ניתנת ממקום של האשמה ובוז, אלא היא יכולה להינתן למישהו, האדם יקח את העזרה אם היא תבוא באמת ממקום אמפטי לאותם גברים. כמה שזה נשמע אולי מוזר ואולי קשה לעיכול- מה שאני אומר כרגע, ואני מתאר לעצמי שמה שאני אומר כרגע הוא קשה לעיכול, איך אפשר להיות אמפטי לגבר מכה, אבל אני חושב שזה המקום שיכול לחולל את השינוי בסופו של דבר. כי מניסיוני, ואני חיפשתי כל מיני דרכים, אני זיהיתי שזה מקום שהוא עובד אולי יותר טוב מדרכים אחרות.

גב' עירון

אני גם רוצה להגיד- שאחוז גבוה של הנשים חוזרות לחיות עם בני זוגן, מה שעוד יותר מדגיש את הצורך באמת שהגברים יעברו תהליך של טיפול.

אני רוצה להודות לפורום.

שאלות? הערות? תגובות מהקהל?

אני רוצה לציין בכל אופן עוד שתי שותפות שלנו:

יושבת כאן סני'צ נורית זיו- ראש מדור נפגעי עבירה במטה הארצי- שמלווה אותנו מתחילת דרכנו. קשה לי עם הדרגות, תמיד אני מתבלבלת: יושבת כאן צלילית, שהיא ראש מדור נפגעי עבירה במחוז תל-אביב. שותפות אמיתיות שמלוות אותנו בכל התהליך.

כל השוטרים.

אני רוצה לסיום להודות לכל הצוות של מרכז גליקמן, שבלעדיו ובזכות העבודה המסורה- אני חושבת שלא היינו כאן היום.

לחברות: רונית לב-ארי ודפנה בוסתן- שעזרו לי בתכנון היום.

עיריית תל אביב-יפו
פרוטוקול מספר 5 של פורום מועצה
בנושא: מניעת אלימות במשפחה – גברים עושים שינוי

30

ושיהיה לכולנו ערב טוב ופחות אלימות.

תודה רבה.

(מחיאות כפיים)

הישיבה נעולה

גלילה בן-חורין
מזכירת המועצה